

RECENSION

Kathrin Resetarits och Ursula Strauss i *Fria radikaler*

Fria radikaler

Originaltitel Böse Zellen

Svensk titel Fria radikaler

Regi Barbara Albert

Producent Antonin Svoboda, Martin Gschlacht

Manus Barbara Albert

Foto Martin Gschlacht

Roller Kathrin Resetarits, Ursula Strauss, Georg Friedrich, Marion Mitterhammer, Martin Brambach, Rupert L. Lehofer, Belinda Akwa-Asare m fl

Österrike/Tyskland/Schweiz 2003

Längd i tid 1 tim 58 min

Censur tillåten från 15 år

Distributör novemberfilm

Altmans *Short Cuts*, Thomas Andersons *Magnolia* och senast *l*ñår-ritus *Babel*, är några av de filmer som lyckats åskådliggöra tanken om tingens, händelsernas och allas vårt intima sammanlänkande i varandra. Hur enskilda handlingar, utan att vi är medvetna om det, genererar konsekvenser någon helt annanstans. Barbara Alberts lyckas i *Fria radikaler* intelligent och egensinnigt utvinna en egen variant på temat.

Så när en fjärils vingslag i inledningen sätter igång en storm någonstans utanför Sydamerika så blir det mer än symboliskt. Den 24-åriga Manu, på väg hem från semester i Rio de Janeiro blir den enda som överlever en flygplanskrasch och vi återkommer till henne sex år senare.

Nu är hon gift, har en liten dotter och sliter på ett snabbköp. På helgerna drar hon med väninnan på dansklubb och på väg ensam

hem efter en sen kväll omkommer hon i en bilolycka.

Men genklangen av hennes död ljuder genom alla de som stod henne nära. Den psykosomatiska dottern, brodern som lär ut kaosteori och odlar en platonisk affär med en kosmetikaförsäljerska, maken som prasslar med Manus väninna, tillika dotterns dagis-fröken, Manus missbrukande syster, och en yngre släkting som söker Manus ande genom seanser.

Allt hänger exceptionellt nära samman och det är frapperande hur en så intrikat konstruerad historia ändå lyckas undvika att digna under just sin konstruktion.

Det är svårt att finna tröst och mening i det Österrike som målas upp i *Fria radikaler*. En massmedial cirkus. Ett alienerat Hades. Ett kapitalistiskt tivoli med drömmen om en lottovinst som enda utopi. Glädjelöst sex som enda bedövningen på vägen.

Musiken, på dansgolvet, i kören, eller i bilen, blir en av de få ventiler som filmen erbjuder. Upplösningen har dock något sakralt försonande över sig trots att den utspelar under invigningen av det shoppingcentrum som varit under byggnation hela filmen.

Titeln *Fria radikaler* är en naturvetenskaplig metafor och syftar på den slags atomer som saknar en elektron och därför är instabila, det enda sättet för en fri radikal att få stabilitet är att stöta ihop med och stjäla en frisk atoms elektron, vilken därigenom blir till en ny fri radikal.

Filmens karaktärer agerar och reagerar i liknande mönster. Det är först när de finner någon slags inre lugn, en frigörelse, där de får styrka, kanske från ovan eller genom materia som snö och vatten som de förmår känna att de är människor. Men det är onekligen ganska synd om dem på vägen.

Louise Lagerström